

Hudiksvalls
kommun

Styrdokument för att främja mänskliga rättigheter och förhindra diskriminering

Grundläggande värdering för
Hudiksvalls kommun

Antagen av kommunfullmäktige 2019-09-30.

Hudiksvalls
kommun

Innehåll

1	Grundläggande värdering för Hudiksvalls kommun	2
1.1	Allas lika värde	2
2	Kommunens värdeord	3
2.1	Trygghet.....	3
2.2	Öppenhet.....	3
2.3	Delaktighet	3
2.4	Jämlikhet.....	4
3	Kommunens uppdrag	5
4	Not	8

1 Grundläggande värdering för Hudiksvalls kommun

En förutsättning för att nå vår vision att bli Sveriges bästa kommun att leva och verka i – med 50 000 invånare i kommunen varav 25 000 i staden år 2050, är att alla människor är lika värda. Dokumentet för allas lika värde i Hudiksvalls kommun tydliggör vår utgångspunkt och vårt ansvar för mänskliga rättigheter. Det bygger på ett antal nationella konventioner som vårt land anslutit sig till. ***

1.1 Allas lika värde

De mänskliga rättigheterna gäller för varje människa alltid och i alla sammanhang. Varje människa har ett inneboende värde och alla har en okränkbar rätt till sin värdighet. De mänskliga rättigheterna är ömsesidigt beroende av varandra, hänger ihop, är en del av samma helhet, det vill säga ska inte rangordnas eller behandlas isolerat.

De mänskliga rättigheterna kan kortfattat delas in i medborgerliga och politiska rättigheter samt i ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. De innebär exempelvis att alla har rätt till social trygghet, utbildning och arbete, bostad, kunna yttra sig fritt, delta i samhällets kulturella liv och att ingen ska utsättas för våld, övergrepp, diskriminering eller förnedrande behandling.

Alla som är verksamma inom Hudiksvalls kommun och dess bolag ska respektera, skydda och främja medborgarnas** mänskliga rättigheter. Allt vi gör och allt vi står för ska formas av de mänskliga rättigheterna. Det ska genomsyra kommunkoncernens övergripande mål, Samhällstjänster av högsta kvalitet, Blomstrande näringsliv och Attraktiv och hållbar livsmiljö, samt vår vision Sveriges bästa kommun att leva och verka i – med 50 000 invånare i kommunen varav 25 000 i staden år 2050.

2 Kommunens värdeord

Kommunfullmäktige har kommit fram till ett antal värdeord som ska vara vägledande i arbetet med att främja mänskliga rättigheter i kommunens organisation.

2.1 Trygghet

Kommunen ska, inom sina verksamhetsområden, säkerställa allas behov av stöd och samhällsservice med utgångspunkt i mänskliga rättigheter och med särskild hänsyn till underrepresenterade grupper och individer i utsatta situationer.

Mänskliga rättigheter och medborgare respekteras när kommunen själv följer mänskliga rättigheter vare sig det sker genom enskilda anställda eller är sanktionerat från kommunens ledning.

Mänskliga rättigheter skyddas när kommunen ser till att andra inte hindrar någon att ha tillgång till sina mänskliga rättigheter. Mänskliga rättigheter främjas när kommunen genomför insatser för att förverkliga de mänskliga rättigheterna.

Medborgarna har rättigheter och kommunen har skyldigheter att se till att mänskliga rättigheter respekteras. Rollfördelningen när det gäller mänskliga rättigheter är alltså rättighetsbärare och ansvarstagare.

2.2 Öppenhet

Öppenhet innebär att kommunen ska genomsyras av tillgänglighet, lyhördhet och ärlighet. Alla har yttrandefrihet, det vill säga, rätt att tycka vad de vill samt inom lagens ramar säga vad de vill och ta del av den information som de är berörda av.

En viktig del av öppenhet/transparens handlar om tydlighet gällande vem som ansvarar för att de mänskliga rättigheterna respekteras. Det blir annars omöjligt att få insyn, granska verksamheter, framföra invändningar och utkräva ansvar om rättigheter kränkts eller nedprioriterats.

Öppenhet är en viktig förutsättning för demokrati och tillit.

2.3 Delaktighet

Medborgarna har olika förutsättningar och önskemål - olika insatser och aktiviteter måste utformas på sätt som möjliggör att alla faktiskt kan delta.

Det är en mänsklig rättighet att vara/bli informerad, delaktig och involverad i frågor som berör ens liv. Beslut och prioriteringar ska ske så nära den som berörs som möjligt.

Genom att inkludera medborgarna i beslut och genomförande ökar tilliten till det gemensamma och därmed till demokratin.

2.4 Jämlikhet

Mänskliga rättigheter gäller alla människor utan åtskillnad av något slag, så som kön, etnicitet, nationalitet, religion-/trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsidentitet, ålder, utbildningsnivå eller social ställning.

Jämlikhet innebär att alla ska uppleva att de får samma goda bemötande och ska kunna vara delaktiga i samhället.

Ingen medborgare får behandlas sämre än någon annan, eller mötas av regler och kriterier som gör det svårare för en grupp att utföra en aktivitet. Det är viktigt att notera att olika grupper inte är homogena utan består av individer som skiljer sig åt. Prioriteringar ska alltid ske utifrån individens behov och med hänsyn till människors integritet.

3 Kommunens uppdrag

Den representativa demokratin* är grunden för det lokala beslutsfattandet. För att säkerställa välfärd på kort och lång sikt har kommunen ett antal olika uppdrag. De är samhällsaktör, demokratiaktör, välfärdsaktör och arbetsgivare.

Som **Samhällsaktör** får de mänskliga rättigheterna konsekvenser för bland annat stads- och landsbygdsplanering samt hållbar utveckling. Det är viktigt att medborgare känner till sina rättigheter, respekterar andras rättigheter och vet hur man kan göra anspråk på dem. En viktig princip är att medborgare ska involveras i de beslut som påverkar dem. Särskilt viktigt är att underrepresenterade grupper kommer till tals utifrån sina förutsättningar.

Hudiksvalls kommun ska vara en plats där:

- alla offentliga lokaler och allmänna platser görs tillgängliga och användbara för alla
- alla medborgare känner sig trygga
- alla typer av diskriminering och hatbrott motverkas
- det planeras, byggs och investeras utifrån alla medborgares ekonomiska, sociala och kulturella situation för att minska segregationen
- alla berörda medborgare involveras i planerings- och utvecklingsprocesser
- hänsyn tas till allas rätt till en trygg framtid som innebär goda sociala och miljömässiga livsvillkor

Som **Demokratiaktör** krävs ett långsiktigt politiskt åtagande, i samstämmighet, för att säkerställa de mänskliga rättigheterna. Viktigt för demokratin är att skapa processer som bidrar till tillit till den representativa demokratin och dess utövare. Men även att tilliten i samhället bygger på en tillit människor och grupper emellan.

Hudiksvalls kommun ska vara en plats där man:

- säkerställer åsiktsfrihet, förenings- och mötesfrihet, fria, allmänna och hemliga val, rätten till delaktighet
- kommunicerar information så att den är tillgänglig och användbar för alla
- öppet granskar sina beslutsfattare i alla led
- involverar alla på ett tidigt stadium i utvecklingen av politikens innehåll, prioriteringar och beslutsfattande samt säkerställer att underrepresenterade grupper kan göra sina röster hörda
- tar vara på medborgarnas kunskaper och erfarenheter i utvecklingen av lokalsamhället

- utvecklar och stödjer ett politiskt ledarskap som bidrar till att mänskliga rättigheter genomsyrar lokalsamhället
- skapar en möjlighet för alla medborgare att anmäla om de upplever att de fått sina rättigheter kränkta
- bidrar till att skapa mötesplatser för alla

Som **Välfärdsaktör** fungerar Mänskliga rättigheter som en viktig utgångspunkt för ett förebyggande arbete som leder till högre kvalitet och ett bättre resursutnyttjande.

Hudiksvalls kommun ska vara en plats där:

- systematiskt arbete integreras för att säkerställa mänskliga rättigheter i sin verksamhet. Det inkluderar styrdokument som exempelvis budget och policys samt att man systematiskt följer upp, analyserar och rapporterar resultat utifrån ett rättighetsperspektiv
- ledarskap och värderingar baseras på de mänskliga rättigheterna
- principen om icke-diskriminering i kommunens tjänster tillämpas och följs upp
- allas behov av stöd och service med särskild beaktande av underrepresenterade grupper och individer i utsatta situationer, säkerställs
- medborgare involveras i planeringen av, beslutet om och genomförandet av olika välfärdstjänster och ser deras kunskaper och erfarenheter som en resurs
- rättssäkra beslut och processer garanteras
- tillgängliga system skapas, så att alla kan följa information som rör den egna individen
- leverantörer i alla led skall leva upp till de krav som de mänskliga rättigheterna sätter

Som **Arbetsgivare** är kommunen skyldig att se till att de anställdas rättigheter säkerställs.

Hudiksvalls kommun ska vara en organisation där:

- ingen diskrimineras i samband med anställning, lönesättning, föräldraledighet eller annan ledighet.
- där alla förtroendevalda och anställda, såväl chefer som medarbetare, har kunskap och förståelse för hur de mänskliga rättigheterna påverkar respektive uppdrag.
- organisationskulturen utgår från allas lika värdighet och rättigheter

- arbetsgivarens och de anställdas ansvar i förhållande till konventioner och lagstiftning tydliggörs
- anställda kan anmäla om de upplever att de fått sina mänskliga rättigheter kränkta
- de anställdas yttrandefrihet skyddas och meddelarfrihet garanteras

Sammanfattningsvis är kommunens uppdrag att sätta rättighetsbärarna, det vill säga medborgarna i centrum. Förtroendevalda och tjänstemän behöver förstå vilka skyldigheter kommunen har för att säkerställa de mänskliga rättigheterna. Även medborgarna bör erbjudas möjlighet till ökade kunskaper och insikter i kommunala demokrati och samhällsfrågor. Det kan uppstå en konflikt mellan målsättning att uppfylla mänskliga rättigheter och de resurser som finns att tillgå. Detta förklarar varför dessa rättigheter ofta formuleras som ett uppdrag att främja en rättighet.

4 Not

* Representativ demokrati avser ett system där folket styr genom val av partier eller företrädare med beslutanderätt.

** Medborgare-i det här dokumentet används ordet ”medborgare” – i betydelsen samhällsmedborgare- som ett samlingsbegrepp för alla människor som bor, verkar, vistas i eller berörs av kommunen.

*** Exempel på övergripande principer som landet/kommunen förbundit sig till:

Konventionen angående flyktingars rättsliga ställning

Konvention om avskaffande av alla former av rasdiskriminering

Konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter

Konvention om medborgerliga och politiska rättigheter

Konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor

Konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning

Konventionen om barnets rättigheter (Barnkonventionen)

Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

EU:s stadga för grundläggande rättigheter

Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

(Europakonventionen)

Konvention om biologisk mångfald

Klimatkonventionen

Århuskonventionen, om allmänhetens rätt att delta i beslutsprocesser på miljöområdet

Hållbarhetsprinciperna (ekokommun)

**** Text hämtad från inspirationsskriften Mänskliga rättigheter i styrning och ledning.

Styrdokumentet grundläggande värdering för Hudiksvalls kommun ska revideras minst en gång varje mandatperiod.